



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. mai 2018
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0127 (NLE)

9246/18
ADD 1

EDUC 201
JEUN 66
SOC 299

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. mai 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 271 annex
Teema:	LISA järgmise dokumendi juurde: Nõukogu soovitus kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiusteede kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 271 annex.

Lisatud: COM(2018) 271 annex



EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.5.2018
COM(2018) 271 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Nõukogu soovitus

kvaliteetsete alusharidus- ja lapsehoiussüsteemide kohta

{SWD(2018) 173 final}

LISA ALUSHARIDUSE JA LAPSEHOIU KVALITEEDIRAAMISTIK

Lastel on õigus kvaliteetsele ja taskukohasele alusharidusele ja lapsehoiule¹.

Euroopa sotsiaalõiguste sammas

Õppimine algab juba sünnist ja esimesed eluaastad on lapse kujunemisele kõige olulisemad, sest siis luuakse alus elukestvale arengule. Käesolevas kvaliteediraamistikus on sätestatud kvaliteetse alusharidus- ja lapsehoiusteemi põhimõtted ning Euroopa lähenemisviis, mis põhinevad ELi liikmesriikide headel tavadel ja kaasaegsetel teadusuuringutel. Raamistik hõlmab kümme kvaliteedinäitajat, mis on jagatud viide laiemasse valdkonda: juurdepääs, tööjõud, õppekava, seire ja hindamine, juhtimine ja rahastamine. Kümme kvaliteedinäitajat kirjeldavad kvaliteetse teenuse praktikas välja kujunenud põhijooni. Kvaliteediraamistik on juhtimisvahend, mille eesmärk on anda suuniseid alusharidus- ja lapsehoiusteemi arendamiseks ja toetamiseks. Enesehindamiseks ja analüüsimiseks on raamistikule on lisatud selliste näitajate loetelu, mida võib kasutada riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

Raamistiku põhieesmärk on pakkuda kõikidele lastele kvaliteetset alusharidust ja lapsehoidu ning raamistiku arendamisel juhendatakse järgmistest põhimõtetest:

- kvaliteetsed teenused on üliolulised lapse arengu ja õppimise edendamisel ning pikemas perspektiivis ka lapse hariduslike väljavaadete parandamisel;
- väga oluline on vanemate osalemine partneritena selliste teenuste osutamisel – pere on lapse kõige tähtsam kasvu- ja arengukeskkond ning lapsevanemad ja hooldajad vastutavad lapse heaolu, tervise ja arengu eest;
- alusharidus- ja lapsehoiuteenused peavad olema lapsekesksed, last aktiivselt kaasavad ja lapse arvamust arvesse võtvad.

¹ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_et

ALUSHARIDUSE JA LAPSEHOIU ELI KVALITEEDIRAAMISTIK

Kõikidele lastele JUURDEPÄÄSU tagamine kvaliteetsetele alusharidus- ja lapsehoiuteenustele toetab nende tervislikku arengut ja hariduslikku edukust ning aitab vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ja pädevuslõhet erineva sotsiaal-majandusliku taustaga laste vahel. Võrdse juurdepääsu tagamiseks on samuti tähtis, et lapsevanematele, eriti naistele, oleksid loodud paindlikud võimalused tööturule (re)integreerumiseks.

Kvaliteedinäitajad:

1. Teenus, mis on kättesaadav ja taskukohane kõikidele peredele ja lastele.

Üldine seadusjärgne õigus alusharidus- ja lapsehoiuteenustele on tugev alus, et jõuda kõikide lasteni. Selleks et hinnata täiendavat vajadust ja kohtade arvu kohandada, võib kasutada rahvastikuandmeid ja lapsevanemaid hõlmavaid uuringuid, milles käsitletakse nõudlust alushariduse ja lapsehoiu järele.

Teenuse pakkumisega saab kõrvaldada tõkked, mis võivad takistada perede ja laste osalemist. See võib hõlmata alushariduse ja lapsehoiu kohustuslike tasude kohandamist, et võimaldada ka väikese sissetulekuga majapidamistele juurdepääs teenusele. Samuti on tõendeid, et paindlikud lahtiolekuajad ja muud kokkulepped võimaldavad eelkõige töötavate emade laste ning vähemusrühmadest või ebasoodsatest oludest pärit laste kaasamist.

Kui teenuse pakkumine jaotub ühtlaselt linna- ja maapiirkondade, jõukate ja vaeste piirkondade vahel, aitab see laiendada ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade juurdepääsu teenusele. Linnaosade puhul, kus elavad vaesemad pered, etnilised vähemused või sisseerändajad, on kvaliteetse teenuse kättesaadavusel ja taskukohasusel teadaolevalt suurim mõju võrdsete võimaluste ja sotsiaalse kaasamise toetamisel.

2. Teenus, mis innustab osalema, suurendab sotsiaalset kaasatust ja soosib mitmekesisust.

Alusharidus- ja lapsehoiuasutus saab innustada vanemaid aktiivselt osalema, kaasates peresid ja hooldajaid otsustusprotsessi (nt vanemate komiteed).

TÖÖTAJAD on kõige olulisem tegur laste heaolu ning heade õpi- ja arengutulemuste tagamisel. Seepärast on töötajate töötingimused ja täiendusõpe tähtsad kvaliteedikomponendid.

Kvaliteedinäitajad:

3. Kõrge kvalifikatsiooniga töötajad, kelle esma- ja täiendusõpe võimaldavad neil täita oma ametiülesandeid.

Tõhus alusharidus- ja lapsehoiustüsteem aitab parandada töötajate kutsestaatus, mida on laialdaselt tunnustatud kui olulist kvaliteeditegurit, tõstes kvalifikatsioonitaset, pakkudes pindlikke karjääri võimalusi ja luues alternatiive assistentidele. Seda tegevust saab toetada, kui lisaks abistavale personalile on eesmärgiks erialasjatundjatest koosnev pedagoogiline personal, kellel on täielik alushariduse kutsekvalifikatsioon ISCEDi 6. tasemel.

Kõige uuemad esmaõppeprogrammid on koostatud koostöös praktikutega ning teooria ja praktika on neis hästi tasakaalus. See on samuti väärtus, kui haridusprogrammid aitavad töötajaid paremini ette valmistada tööks kollektiivis ja täiustada nende analüütilisi pädevusi. Sellistest programmist võib olla kasu, et koolitada töötajaid tegelema keeleliselt ja kultuuriliselt mitmekesiste rühmadega, vähemustega, sisseerandajatega ja madala sissetulekuga peredega.

Töötajad, keda on koolitatud järgima väikelaste arenguga seotud vajadusi ja tuvastama võimalikke probleeme, oskavad laste arengut aktiivsemalt toetada. Korrapäraselt toimuv, kohandatud ja pidev ametialane koolitus on kasulik kõikidele töötajatele, sealhulgas assistentidele ja abipersonalile.

Lapse arengu ja psühholoogia seisukohast olulise teemana peaks töötajate koolitus hõlmama lastekaitset ja üldisemalt lapse õigusi käsitlevat moodulit.

4. Toetavad töötingimused, sealhulgas professionaalne juhtimine, millega luuakse võimalused vaatluseks, analüüsiks, kavandamiseks, meeskonnatööks ja koostööks lapsevanematega.

Alusharidus- ja lapsehoiustüsteem, kus pööratakse tähelepanu töötingimuste parandamisele, sealhulgas piisava palgataseme tagamisele, võib muuta alushariduse valdkonn

haridus- ja lapsehoiuteenuste kaudu, mis vastavad lapse huvidele ja vajadustele ning toetavad tema potentsiaali.

Kvaliteedinäitajad:

5. **Õppekava toetub pedagoogilistele eesmärkidele, väärtustele ja meetoditele, mis võimaldavad lapsel saavutada oma täieliku potentsiaali seeläbi, et pööratakse tähelepanu tema sotsiaalsele, emotsionaalsele, kognitiivsele ja füüsilisele arengule ning heaolule.**

Lapsekeskse pedagoogilise lähenemisviisiga saab paremini toetada laste üldist arengut, õppestrateegiat ning laste kognitiivset ja mittekognitiivset arengut, tuginedes sagedamini kogemuslikule õppele, mängule ja sotsiaalsetele tegevustele.

On kindlaid tõendeid selle kohta, et selgelt kindlaksmääratud õppekava on kasulik, sest sellega luuakse ühtne raamistik lapsehoiule, haridusele ning sotsialiseerumisele, mis on alusharidus- ja lapsehoiuteenuste lahutamatu osa. Ideaaljuhul määratletakse sellises raamistikus vanusepõhised õppe-eesmärgid, kuid võimaldatakse haridustöötajatel kohandada lähenemisviisi vastavalt laste individuaalsetele vajadustele, ning esitatakse suunised lastele kvaliteetse õpikeskkonna loomiseks. Õppekavas võetakse sobivalt arvesse raamatute ja muude trükiste kättesaadavust, et toetada laste kirjaoskuse arengut.

Edendades mitmekesisust, võrdsust ja keelelisi oskusi, soodustab tõhus õppekava rändajate lõimimist. Õppekava peaks toetama nii emakeele kui ka õppetöös kasutatava keele arengut.

6. **Õppekava eeldab haridustöötajate koostööd laste, kolleegide ja vanematega ning enda tegevuse analüüsimist.**

Õppekava saab kaasa aidata lapsevanemate, sidusrühmade ja personali paremale kaasamisele ning tagada, et kaasamine vastaks paremini laste vajadustele, huvidele ja võimalustele.

Õppekavas saab kindlaks määrata töötajate ülesanded ning regulaarse koostöö korra suhtlemiseks lapsevanematega ja kolleegidega muudest lastega seotud asutustest (sh tervishoiu-, haridus- ning sotsiaalteenuste valdkonnast).

Võimaluse korral võib õppekava sisaldada suuniseid alusharidus- ja

Läbipaistev teave teenuse, töötajate ja õppekava rakendamise kohta asjakohasel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil aitab parandada kvaliteeti.

Korrapäraselt laekuv informatiivne tagasiside muudab poliitikameetmete hindamise lihtsamaks ning võimaldab analüüsida, milline avaliku sektori vahendite kasutamise viis on tõhus ja millises kontekstis.

Selleks et määrata kindlaks personali õpivajadused ja teha õigeid otsuseid, kuidas teenuse kvaliteeti kõige tõhusamalt parandada, on vaja, et alushariduse valdkonna juhid koguksid asjaomaseid andmeid õigeaegselt.

8. Seire ja hindamine, mis on lapse parimates huvides.

Selleks et kaitsta lapse õigusi, tuleb alusharidus- ja lapsehoiustes rakendada tõhusaid lastekaitsemeetmeid, et kaitsta lapsi igasuguse vägivalla eest. Lapse õiguste kaitse meetmed peaksid hõlmama nelja valdkonda: 1) poliitika, 2) inimesed, 3) meetmed ja 4) aruandlus. Rohkem teavet nende valdkondade kohta leiab organisatsiooni Keeping Children Safe veebilehelt „Child safeguarding standards and how to implement them“ (lastekaitse standardid ja nende rakendamine)².

Seire ja hindamine võib soodustada kõikide sidusrühmade aktiivset osalemist ja koostööd. Kõik kvaliteedi arendamisega seotud isikud võivad seire ja hindamise tavadele kaasa aidata ja sellest kasu saada.

Olemasolevad tõendid näitavad, et seiremeetodite kombineerimine (nt laste oskuste jälgimine, dokumenteerimine, kirjeldav hindamine) võib anda kasulikku teavet ja ülevaate lapse kogemustest ja arengust ning toetada sujuvat üleminekut algkooli.

Tuleks luua sellised seirevahendid ja kaasavad hindamismenetlused, et laste hääl muutuks kuuldavaks ja nad saaksid avaldada arvamust oma õppe- ja suhtlemiskogemuste kohta asutustes.

JUHTIMISEL JA RAHASTAMISEL on tähtis roll, et alusharidus- ja lapsehoiustes saaks toetada laste isiklikku arengut, vähendada hariduslõhet ja edendada sotsiaalset ühtekuuluvust. Juhtimine peab olema osa sidusate avaliku sektori meetmete terviklikust süsteemist, et alusharidus- ja lapsehoiuteenused oleksid seotud muude teenustega, mis on suunatud laste ja nende perede heaolu tagamisele.

Kvaliteedinäitajad:

Sidusrühmade osalemine alusharidus- ja lapsehoiuteenuste kujundamisel ja rakendamisel on otsustava tähtsusega.

Alushariduse ja lapsehoiu korraldamise ja rahastamise eest peaks vastutama üks ja seesama asutus.

10. **Õigusaktid, regulatsioonid ja/või rahastamine toetavad liikumist selles suunas, et kõigil on õigus riiklikult toetatud või rahastatud alusharidusele ja lapsehoiule, ning kõikidele sidusrühmadele antakse edusammudest korrapäraselt aru.**

Kõikidele lastele osutatava teenuse kvaliteedi parandamine on lihtsam, kui kehtestada järkjärgult üldine seadusjärgne õigus. Kasu võib olla hindamisest, kas turupõhised alusharidus- ja lapsehoiuteenused põhjustavad ebasoodsamas olukorras olevate laste jaoks ebavõrdset juurdepääsu teenustele või teenuse madalamat kvaliteeti, ning vajaduse korral võtta parandusmeetmed.

Tihe seos töö-, tervishoiu- ja sotsiaalpoliitikaga annab selge eelise, sest võimaldab ressursside tõhusamat ümberjaotamist ning ebasoodsas olukorras olevate rühmade ja vaesemate piirkondade sihtrahastamist.

